

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
 Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
 Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
 Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
 Nyílt tér: soronkint 20 fill.
 Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A telefonhálózat ügye.

Irta: HALMY GYULA.

Hat év óta évről évre megismétlődik ez a téma lapunk hasábjain. Addig-addig emlegettük, míg lassanként a közönség is elfogadta és a köztudatban is közszükségletté vált. Próbálgattuk így is, úgy is, terveket, ajánlatokat tettünk közzé, de hát hiába, nem volt vezetőnk, nem volt a ki kezébe véve az ügyet, diadalra is vigye. Az pedig bizonyos, hogy hiába minden erőlködés, amíg illetékes, vezető egyéniség nem áll a dolog élére, nem haladhat előbbre.

Ilyen dolgokban érezzük azután egy agilis, választói érdekét szívén viselő képviselő hiányát, mert hát főispánunknak annyi dolog, gond és elfoglaltság fekszik a vállán, nem kívánhatná az ember az összes elintézni valókat őtől. Irigykedve olvassuk, hogy például Marosvásárhely képviselője a tisztviselők lakbértügyében személyesen Budapestre utazik. No de hát nekünk ha nincs képviselőnk, — aki a fogarasiakat nem fogadja, az express ajánlott leveleket a papirkosárba dobja, amit azt hisszük lelkes választói is eléggé éreznek már — van főispánunk, aki kettő helyett is dolgozik itthon is, meg Budapesten is.

Ujabban a telefon ügyét tűzte ki célul, temérdekét dolgozván ez ügyben Széll József főispán. És diadalra is fogja vinni. Még pedig nem csupán megyei, hanem városi telefon használatra lesz berendezve. Ennek t. i. a városi telefonnak előnyei a következők:

1) A városi hálózatot a kincstár, megfelelő számú előfizető jelentkezése esetén saját költségén építteti ki s ezen városi hálózathoz tartozó előfizetők vezetőik kiépítéséért és állomásuk be-

rendezéséért díjat nem fizetnek. Előfizetési díj a városi hálózatra 120 korona hivatalos állomások felét fizetik. Ezen előfizetők a tervezett törvényhatósági megyei távb. forgalomba is résztvehetnek a már említett 120 illetőleg 60 korona előfizetési díjon felül 24 korona kapcsolási díj lefizetése ellenében. (Ennélfogva ekkor a megyei távb. előfizetők előfizetési díja Fogarason 90 korona helyett $60 + 24 = 84$ korona.)

2) Városi határozat létesítése esetén meg van a lehetősége annak, hogy az állam saját költségén helyközi (interurbán) távb. áramkört építtet a saját költségén Fogarastól Nagyszebenig, Fogarastól Brassóig, mely lehetővé teszi, hogy a fogarasi előfizetők a 2 korona interurbán díj lefizetése mellett Budapesttel és az összes helyközi forgalomban bevont magyarországi távbeszélő hálózatokkal és azok előfizetőivel beszélgethessenek.

3) A fogarasmegyei többi hivatalos előfizetők városi hálózat létesítése esetén is a fogarasi hivatalos állomásokkal (alispán, főszolgabíró) a törvényhatósági előfizetőkre megállapított díjért beszélgethetnek, ha azonban a városi magán előfizetőkkel ohajtanak beszélgetni a megyei 90 korona előfizetési díjon felül 24 korona kapcsolási díjat fizetnek.

4) Ha Fogarason a városi távbeszélő hálózat kifejlődik annak a következménye az, hogy a megyében is több helyen oly előfizetők fognak a törvényhatósági távb. hálózat előfizetői közé lépni, kiket bizonyos érdekek fűznek az illető fogarasi előfizetőkhez; ez esetben egyes központokhoz belépő magán-

előfizetők az illető központra előírt és a vármegyét terhelő garanciális díjat megszüntetik.

5) Fogaras városi távbeszélő hálózathoz tartozó előfizetők a város határvonalán (vámvonalon) belül fentartási átalányt nem fizetnek.

Ha tehát a városi telefont fogják felállítani, úgy bizonyára nagy haszna lesz abból a közönségnek.

Nem kételkedünk benne, hogy kereskedőink, iparosaink, akiknek legnagyobb szükségük van a telefonra, továbbá mindazok, akiknek idő és munka kimérés szempontjából olyan nagy előnyük származik a telefonból, — sietni fognak részvétellel az ügyet előre segíteni.

Hogy főispánunk milyen sokat dolgozott ebben az ügyben a temérdek írott aktákon kívül bizonyítja az a folyamodás is, amelyet a magas kormányhoz intézett a telefon hálózat létesítése ügyében, mely szórol-szóra így hangzik:

Nagyméltóságú Miniszter ur!
 Kegyelmes urunk!

Nagyméltóságodnak bölcs elhatározásából kifolyólag Fogaras vármegye törvényhatósági távb. hálózatának 1909. évben való kiépítése vétetett tervbe.

A megyei távb. hálózat Fogaras rendezett tanácsu városára s főleg annak iparára és kereskedelmére ugyan nagy előnnyel, ha a törv. hatósági távb. hálózat kiépítésével egyidejűleg Fogarason városi távb. hálózat létesítenék s ezen városi hálózat távb. forgalma az interurbán távbeszélő forgalomba is bevonatnék.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Tekintettel arra, hogy Fogaras-város lakóira a városi hálózat létesítése azon nagy előnnyel járna, hogy a távb. állomás megszerzése — tekintve az állomásoknak díjtalan bevezetését — megkönnyítené, Fogarasnak az interurbán forgalomba bevonása pedig hazánkhoz szorosabb kapcsolatot hozna létre, melyet városunk jövő fejlődése tekintetéből ugy ipari és kereskedelmi, valamint politikai szempontból fontos tényezőnek tartunk, ezért teljes bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz alázatos kérelmünkkel, hogy Fogaras r. t. városban 1909. évre városi hálózatot létesíteni s azt az interurbán forgalomba bevonatni kegyeskedjék.

Egyben a városi hálózatokra nézve előírt belépési nyilatkozatot aláírva csatoljuk és kötelezőleg kijelentjük, hogy a városi hálózat létesítése esetén annak előfizetői sorába belépünk s a fogarasi városi hálózat kiépítése előtt a csatolt kötelező nyilatkozatban foglaltakat külön-külön aláírva az illetékes posta és táviráda igazgatóság rendelkezésére fogjuk bocsátani.

Alázatos kérésünk stb.“

Ezuttal is a legnagyobb köszönetünket fejezzük ki *Szell József* főispánnak és kérjük az érdekeltek nevében is ne vonja el támogatását ez áldásos ügytől, amely sokat és nagyot fog lendíteni Fogaras előhaladásán.

Gazdasági közgyűlés.

A fogaraszvármegyei gazdasági egyesület november hó 10-én tartott közgyűlése.

Jelen voltak: Széll József főispán, elnök, Belle Sándor, alispán, első alelnök, de la Motte Arthur gróf, Pop János Dávid, Booskor Ádám, Germán József, Kodrea György, Török Bálint, Faber Tódor, Bentia Prokop stb. továbbá Balla Károly, titkár, Aladies Emil, pénztáros; távol maradását kimentette Riszdorfer László jóságfelügyelő, alelnök.

Elnök öméltsósága megnyitván a gyűlést, — titkár bejelenti az újonnan belépő Bokros Emil főszolgabíró, Horváth Géza és Patak Manó állatorvos tagokat, — viszont részint elhalálozás részint eltávozás miatt az egyesület 9 tagot veszített. — Tárgyaltattott a megye területén 1908. év január és február havában tartott népies gazdasági előadásokról szóló jelentés és számadás, — mely szerint 6 előadóval 11 községben 41 előadás tartatott, melyeken mintegy 4000 hallgató vett részt. — Előadva ismertetve vettek, a gazdákat érintő újabb és fontosabb törvények, kiterjedt az előadás a növénytermelés, állattenyésztés, trágya termelés, vetőmag kiválasztás kérdéseire. Gazdáink élénk érdeklődése mellett folyt le, az egyesület ezen hasznos ténykedése.

Egyben beterjesztetett az 1909. év január és február havában tartandó sorozatos, népies gazdasági előadások tervezete és költségvetése, — mely szerint 11 községben 5 előadó fog tartani előadásokat, különféle, a népet érdeklő gazdasági tárgyakról, mely előadások költségeire előirányoztatott 360 korona.

Az eddigi siker után ítélve ezen tanúságos előadás is, gazdáink részéről kellő érdeklődéssel fog találkozni s megfogja hozni egyesületünk ezen működése, melyben a föld-

mivelségi miniszter is megfelelő anyagi hozzájárulást biztosított, — a maga áldásos gyümölcsét.

Titkár előadja az 1908. év tavaszán kiosztott vetőmagvak- és gyümölcsfa oltványokról szóló jelentést. — Az egyesület évenként, anyagi erejéhez mérten, tekintélyes összeget áldoz, jó fajta és vidékünk éghajlati viszonyainak megfelelő, kerti és mezőgazdasági magvak beszerzésére, esetleg újabb, itt eddig még nem termelt féléseket is meghonosításra beszerz, — s ezeket tagjainak ingyen kiosztja; gyümölcs oltványokat pedig kedvezményes áron juttat jelentkező tagjainak s ezzel sokban hozzájárul, nemes és lehetőleg egyöntetű fajták elterjesztéséhez.

Az egyesület 1907. évi működéséről szóló terjedelmes és beható jelentést titkár terjeszti elő, mely hű tükre az egyesület tevékeny működésének, mely az év gazdasági mozgalmát, vármegyénk mezőgazdasági és azzal összefüggő viszonyainak állapotát tárja fel, lépésről-lépésre kíséri az év termelési viszonyait, mely év az őszi kenyérterményekben igen gyenge eredményt mutat s ez bár a gazdának a jó ár miatt előnyösnek látszott. — de másrészt épen a termés miatt is, az általános drágaság, annak jó hatását nagyon lerontotta. — Egyéb termelési ágakra, s az állattenyésztésre a viszonyok kedvezőbbé alakultak; de azért az elmúlt év általában, a gazda gyengébb éveikhez sorozható.

Az állattenyésztés javítását is hiven munkálta az egyesület, — a földmivelségi kormány útján 12 ingyen fedező mén, áll a ló állomány nemesítésére; sertés tenyésztésnél — körzetenkint való egy fajta apa állat beszerzésére serkenti gazdaközösségünket. — Számos baromfi csere him állatokat eszközölt ki a kormánytól, a meglévő állománynak piaci igényeknek megfelelő átalakítására. — Az egyesület működése az elmúlt év folyamán is élénk volt, állatdija-

TÁRCA.

Sziporkák.

Halmly Gyula.

I.

TÉLI DAL.

Lehullt a hó!
Nemcsak a hó:
— Már megbocsásson kis hamis —
Lehullt az Ön álarcá is!

Befagy a víz!
Nemcsak a víz:
— Pardont rebegjek bár nagyot —
De terve szinte befagyott!

II.

KLASSZIKUS PÉLDA.

Ovidiusz üzte-füzte,
Majd megírta az „Amores“-t,
De Augustus számküizte,
Hogy tanulja meg a morest.

Ő hát elment, ámde aztán
„Tristia“-ban nem lelt vigaszt.
Tanulj ifju eme példán:
Szeress, ah! de le ne ird azt!

III.

HUMOR ÉS SZATIRA.

Mondják: Humor és Szatira

Egy testvérek lennének tán;
De jó világ! én nem megyek
Ilyen csacska beszéd után.

Értelem van mindegyikben,
Hisz' ezt tudja bármely civis —
De egyikben csupán ez van,
Mig a másbar van még szív is.

Mindakettő fogat mutat,
Szádhhoz húzza a fületet:
De Szatira harapni vágy,
Mig a Humer, az csak — nevet!

A st. louis-i világkiállításról.*)

(Louisiana Purchase Exposition.)

— A „Fogaras és Vidéke“ eredeti tárcája. —

Irta: VÉRTESI KÁROLY.

„Ein guter Geist helfe uns zum Schauen,
zum rechten Begriff.“ Goethe.

„Ki a művelt? Ki alkotó.

Ki a barbár? A romboló.“

Greguss Agost Mondásai.

Világéletemben, sok szép kiállítás meg-nézésében volt részem. Ezek közül a leg-nevezetesebbek: az 1873. évi bécsi világkiállítás, az 1880. évi turini mükiállítás, (IV-a Esposizione Nazionale de Belle Arti) az 1885. évi magyar országos kiállítás, röviddel utána

*) A szerző most megjelent „Körutazás Amerikában“ című könyvéből.

az 1889. évi párisi világkiállítás,*), az 1896. évi budapesti ezredéves kiállítás, az 1897. évi skandináv népek országos kiállítása Stokholmban és az 1897. évi drezdai mükiállítás. Ezekhez számítom még a londoni kristálypalotában lévő állandó kiállítást.

A bécsi- és párisi világkiállításról az akkori jelek hatása alatt azt gondoltam, hogy azoknál szebbet, nagyszerűbbet nem fogok már látni életemben és ime, most, hogy a harmadik transatlanti, a világkiállítások sorában pedig a 11-ik, vagyis st. louis-i világkiállítást is megnéztem, azt mondom, hogy ennél a szerencse csillagában született világkiállításnál szebbet már nem is óhajtok látni. A világ itélete szerint, az amerikai világvárosok versengésében olyan nagyon szép ez a 15 remek palotával bíró, terjengős oszlopváros és a szónak amerikaiag vett teljes értelmében is olyan gazdagon látványos erdő, mező, vizesés, a szivárvány minden színében ragyogó, hogy elveszett a szem a meglepetések labirintusában s azon nézőponton vagyok, hogy az iparilag, kereskedelmileg példátlanul előre törekvő világhatalom, az Unio, 46 gazdag államával és 6 territoriumával**)

*) Az eddigi világkiállítások sorozata: London 1851., Páris 1855., London 1862., Páris 1867., Bécs 1873., Philadelphia 1876., Páris 1878., Páris 1889., Chicagó 1893., Páris 1900. és St. Lois 1904.

***) Az Atlanti-tengertől a Csendes-ten-

zások, népszerű gazdasági előadások tartásával buzdította gazdáinkat a terhes viszonyainak megfelelő tenyésztésre és termelésre.

Az 1907. év pénztári eredményét, pénztáros, terjeszti elő, melyből látható, hogy egy vármegye, mint a miniszter is, évi segélyadása által igyekszik megadni az anyagi eszközöket az egyletnek, — buzgó tagjaink támogatása mellett, — az eredményes működésre. Az egylet tagjainak száma: 5 alapító, 210 rendes, 37 pártoló, összesen 252; vagyona készpénzben és értékpapirban 1907. év végén 5464 korona 26 fillér volt.

Megállapított, az egyesületi pénztáros előterjesztésére, az 1909. évi költségvetés, mely szerint a bevétel 1651 korona 10 fillér, — a kiadás ugyanannyi, melyben állatdíjazásra, ingyen vetőmag kiosztásra, népies gazdasági előadás tartására van ismét megfelelő összeg fölveve, az előirányzat szerint, a bevétel elégséges a kiadás fedezésére, s az egylet törzs vagyona gyümölcsözőleg helyeztetvén el, annak állandéka az időszaki kamatokkal növekedvén, oly biztos alap van, melyre az egyesület működését alapozhatja.

Az 1908. évben tartott állatdíjazások jelentéséből látjuk, hogy szeptember hó 13-án Alsóvisten bivaly; szeptember hó 11-én Marginenben, szeptember hó 21-én Zernesten, október hó 6-án Alsóporumbákon tartott, erdélyi és nyugoti tenyész szarvasmarha díjazást, hol gazdáink állataikkal, bár számban kevesebbet, mindegyiknél vettek részt, de mindamellett, a minőség hanyatlást nem mutatott. — És épen a tömegesebb részvétel érdekében elhatározta a gyűlés, hogy a díjazás kihirdetését szélesebb körben és az eddiginél remélhetőleg több sikert biztosító módon fogja megtenni, hogy minden állattartó gazda erről idejében tudomást szerezhessen.

Felolvastattak a földművelésügyi miniszternek, az egylethez érkezett leiratai.

melyben a gazda működését érdeklő és közvetve az egész lakosságra is kiható rendelkezések foglaltatnak s kiterjednek a mezőgazdasági tevékenység egész mezejére; bizonyosságot szolgáltatva földművelésügyi miniszterünk mindenre kiterjedő figyelméről.

A folyó ügyek tárgyalása az egylet élénk ügyforgalmát bizonyítja s hogy az egyesület a gazda társadalmi mozgalmakban, az erejéhez képest részt vett, s igyekezett azok eredményét körében hasznosítani.

Az egyesület titkára Balla Károly, tekintettel nagy elfoglaltságára, bejelentette titkári állásáról való lemondását, melyet közösen másfél évtizede kiváló buzgósággal töltött be. Elnök és a közgyűlés, meleg elismeréssel adózik a titkár eddigi fáradhatlan és eredményes működéséért, — őt állásának megtartására kérte, s bár ő lemondási szándékát fenntartotta; de talán mégis sikerült őt, az ügynek, melyben olyan kitartással és sikerrel működött, ismét megtartani.

Több tárgy hiányában, elnök öméltsége a gyűlést bezárta.

A fogaras-brassói vasut megnyitása.

Fogaras, 1908. nov. 14.

Régi vágyunk, régi tervünk valósult meg e hó 6-án, amikor is Fogarastól Brassóig mehetett a közönség az új vasuton. Unos-untalan hangoztattuk, hogy ha Fogaras haladni, magyarosodni akar, Brassó felé kell húzódnia, mert Brassó ma már a hazai határ egyik végvára, a magyarosodás egyik gócpontja, védő bástyája s ha Fogaras összetart Brassóval, mind a két város csak előnyöket élvez e barátságból s Fogarasnak ezzel mint kisebb helynek — ipara, kereskedelme föllendül.

Eddig nagy akadálya volt az összetartásnak a hosszú kényelmetlen kocsit. Ma már ez az akadály is el van háritva és büszkén nézheti akárki is azt a hatalmas alkotást, amely az emberi ész zsenialitását hirdeti, a természeti akadályokat legyőző, hatalmas emberi akarat diadalkapujaként.

Hűvös, havas szeles időben robogtak a fogatok f hó 6-án a fogarasi vasutállomáshoz, ahonnét délelőtt 11 órakor indult a vonat Ósínkára, hogy a megállapított terv szerint ott a brassói bizottsággal találkozzék. Széll József főispán, Belle Sándor alispán, Kovács Gábor műszaki tanácsos, Gróf de la Motte gazdasági intéző stb. voltak jelen és Fogaras város egész intelligenciája, kereskedői és iparos kara képviselve volt a nagyjelentőségű eseménynél, sőt a hölgyek is felhasználták az alkalmat, hogy végre Brassóig mehetnek vasuton. Így a mintegy háromszáz főnyi közönség zsufolásig megtöltötte a vonatot, amely nagy örömmel indult ki Fogaras állomásról. Megérkezve Ósínkára, — az új rész állomására — a brassói bizottság különvonatára mintegy negyedórát kellett várniok, amit a közönség az állomás raktárpületében szépen felterített asztalok mellett töltött el.

Végre berobogott a brassóiak vonata is, a nemzetiszin zászlókkal és zöld fenyőkkel remekül feldiszitett diadalkapun. Meglepően szép volt ez a magyar lobogókkal ékes kapu, amelyet Kovács József fogarasi asztalosmester épített és amely diadalmasan hirdette a maga há-

egy európai nemzet sem veheti fel a versenyt gazdaságban, fényességben, nagyságban*) és tökéletességben, mert itt nem takarékoskodtak pénzzel, erővel.

Már 1903. évi április 30-án, (Louisiana megvételének századik évforduló napján) május 1-én és 2-án, három napig voltak St. Louisban ünnepélyek. Már akkor ott volt az egész világ szeme. Nagy fényvel és pompával szentelték be a kiállítási helyet. Lövések dőreje hangzott. Volt ünnepélyes hajójárás a Mississipin, tüzijáték Washingtonon, Jefferson Naüoleon, Mac Kinley, Grover Cleveland,

*) A chicagói világiállítás 740, az utolsó párisi 336, a st. louis-i 1180 acres területet foglal magában. A mi milleniumi kiállításunk, amely elég nagy volt, hatszor férne bele ennek a területébe.

gerig kiterjedő, világhatalmu Észak Amerikai Egyesült Államoknak a fekvésük szerinti csoportosítása ez:

I. A keleti államok: New-York, New-Jersey, Pennsylvania, összesen 3.

II. Az új angol államok: Massachusetts, Connecticut, Rhoda Island, Maine, New Hampshire, Vermont, összesen 6.

III. A déli államok: Maryland, Delaware, Virginia, Nyugati Virginia, Északi Carolina, Déli Carolina, Georgia, Florida, Alabama, Mississippi, Louisiana, Kentucky, Tennessee, Arkansas, Texas, Columbia-kerület, összesen 16.

IV. A közép nyugati államok: Ohio, Indiana, Michigan, Wisconsin, Illinois, Missouri, Iowa, Minnesota, Északi Dakota, Déli

Roosvelt képeinek, ugyancsak Roosvelt elnök és Grover Cleveland exelnök jelenlétében, akik egy fedél alatt laktak Francis Dávid kiállítási elnöknel, Cleveland volt a díszszónok.

A kiállítás nyitva volt 1904. évi május első napjától, december első napjáig, tekintettel arra, hogy St. Louisban szép az október és november. vasárnapokon azonban a munkaszünet és az ünnep amerikai megülése okából mindig zárva volt a tárlat. Az állam,

Dakota, Nebraska, Kansas, összesen 12.

V. A nyugati államok: California, Oregon, Washington, Idaho, Montana, Wioming, Colorado, Utah, Nevada, összesen 9.

A csillagok száma az Egyesült Államok lobogóján annyi, amennyi az állam, 46. Az összes emberiség öt százaléka lakik azokban.

Ezen előszámlált 46 államon kívül az Uniohoz tartozik még a következő 6 terület, vagy jövődöbéli állam: Oklahoma, az Indián-kerület, (ahol civilizált indiánok laknak) Új Meüicó, Arisona, az Oroszországtól megvett Alaska, Hawaii. Ezek még nem jutottak államjogokhoz, nincs politikai életük. A washingtoni gyűlésbe egy-egy szavazat nélküli képviselőt küldhetnek. Az Egyesült Államok elnöke nevezi ki a kormányzójukat, tisztviselőiket, a washingtoni kormány küldi a bírákat. Határozataikat ugyanez a kormány megmáshatja.

A kis gyarmatos telepekből fejlődött, vagyult népségű esodaországnak, az Unionnak száz év előtt csak 4 milliónyi lakossága volt, most 1906. év végén, a vashingtoni népszám-

ezen feltétel alatt adott pénzt az igazgatósnak. Nyitották d. e. 9 órakor, zárták a homály bekövetkezésekor. A bemeneti díj egy napra fél dollár volt, melyet egy darab ezüstpénzben kellett leteni. Akinek nincs ilyen, váltanak a bejárások közelében felállított pénzváltó bódékban, hogy fennakadás nélkül vonulhassanak be a világsodára a világ nemzeteinek fiai.

(Folytatjuk.)

lálási iroda statisztikai kimutatása szerint, Alaskát és a szigeteket beleszámítva, 93,182 ezer 240 a lélekszáma. Egy-kettőre meglesz a százmillió, mert 1906-ban 1,367.315 emberrel szaporodott meg. Csak Khinának és Oroszországnak nagyobb a népessége. Európai az uralkodó elem. Spanyolok voltak az első felfedezők, franciák az első telepítők. Ma már mind a két nép háttérbe szorult, az angol sem az első már, mert sok az ir, sok a német, olasz, svéd, sőt magyar napról-napra több. Ismerjük a hazánk testén sajjó sebet. A német még legtöbbet tart a german fajára Amerikában, ahol az angol is amerikaiak vallja magát s nyelve, élőszóiban napról-napra jobban különbözik az európai angol nyelvtől. Amerikában, az Emaradt vén Európát gunyolják, mindenki az új hazájának tartja érdekét, ahol nincs annyi előítélet, előjog. A bevándorlók harmadik ize elfelejti már az atyái nyelvét, angolnak vallja magát, amalgamálódik. Dllentállást fejtenek ki a spanyolok, olaszok, franciák, németek, az amerikai nép fölött állóknak képzelik magukat,

romszinü lobogóerdejével, hogy a magyar haza, a magyar áldozatkészség, a magyar ész és szorgalom egy újabb hatalmas alkotásával állunk szemben.

A kereskedelmi miniszterium képviseletében *Stettina József* min. tanácsos jelent meg, akit Fogaraszvármegye nevében *Belle Sándor* alispán, majd *Quasznovszky István* Ósinkai jegyző — községre nevében üdvözölt. *Stettina József* tolmácsolta *Kossuth Ferenc* miniszter üdvözlését, mire *Finály Lajos* műszaki tanácsos jelentést tett a kedvező állapotról és erre a min. tanácsos a vasutat átadta a forgalomnak. A villásreggeli után a most már fogarasiakkal is megszorodott társaság Brassóba utazott, bámulva a gyönyörű viaduktokat, amelyek egész Európában híresnek és így idegenforgalmunkat is növelni fogják bizonyára.

Brassóba érve, a hivatalos jegyzőkönyveket elvégezve, 175 terítékű lakomára gyűlt a társaság. A bankett *Schiffer Miksa* mérnök-vállalkozó rendezte a hivatalos személyiségek, az érdekelt megyék és városok képviseletének tiszteletére a brassói vigadó nagytermében.

Stettina József min. tanácsos az első poharat Öfelsége a király egészségére üritette, dörgő éljenzés között.

Most *Szell József*, vármegyénk kiváló főispánja emelkedett szólásra és magyarázta nevében köszönetet mondott a keresk. kormánynak, hogy e vasut létesítését lehetővé tette. *Kossuth Ferenc* miniszterre, *Szterényi József* államtitkárra és a képviseletükben megjelent *Stettina* min. tanácsosra emelte poharát. A lelkes és magvas beszéd nagy hatást keltett és zugó éljenzést keltett a hallgatóság körében.

Beszélték még: *Szücs Andor* min. titkár, *Hiemesch Ferenc*, *Jekelius* alispán, *Schiffer* vállalkozó, *Halász* tanár, *dr. Zakariás* képviselő stb. *Szell József* és *gróf Miksa Zsigmond*, a két testvérmegye főispánjai *Kossuth Ferenc*nek, a brassói alispán és polgármester *Szterényi József*nek küldöttek üdvözlő sürgönyt mely következőképen hangzott:

Nagyméltóságú

Kossuth Ferenc keresk. miniszter

Budapest.

Fogaras—brassói vasut megnyitására összegyűlt két vármegye közönsége hálás köszönetét fejezi ki Nagyméltóságodnak fogarasi vasut létesítésének előmozdításáért és gazdasági függetlenségünk kivívására irányuló törekvéséhez erőt, tartós egészséget kívánva szeretettel üdvözlö:

Szell József gr. *Miksa Zsigmond*
fogarasi főispán. brassói főispán.

Nagyméltóságú

Szterényi József államtitkár

Budapest.

Fogarasi vasut megnyitására összegyűlt közönség és Nagyméltóságod választói me-

leg üdvözlötüket küldik, szeretetteljes ragaszkodásukról biztosítva kívánják, hogy mielőbb teljes egészségben, erőben üdvözölhessék körükben.

Jekelius Ágost
alispán.

Hiemesch Ferenc
polgármester.

A bankett 11 óráig tartott amikor is a vendégek elutaztak, illetve elszéledtek.

Kossuth Ferenc keresk. miniszter a következőkben felelt a főispánunk üdvözlétére:

Méltóságos

Szell József főispán urnak

Fogaras.

Fogaras—brassói h. é. vasut megnyitása alkalmából vármegye közönsége nevében küldött üdvözlötét öszintén köszöni

Kossuth Ferenc.

A nagyjelentőségű akció tehát beteljesedve véget ért. Éppen egy hete, hogy az új vasut átadva a forgalomnak áldásosan működik és mi csak ilyenkor sajnáljuk, hogy szerény hetilap vagyunk, mert szombaton lezárt múlt heti számunkban technikai lehetetlenség lévén tudósításunkat beszorítani, bizony csak egy hét múlva konstatálhatjuk az örövendetes tény, hogy minden késedelemzés és a különféle érdekek elöretelése ellenére is a fogaras—brassói vasut készen van és diadalmas dübörgéssel szeli át a karsu oszlopu viaduktok csodás íveit, mintegy jelképezve a haladás minden akadályt legyőző szellemét.

Halmy Gyula.

H I R E K.

— **Lópatkolási tanfolyam.** A fogarasi ló-birtokosoknak régi sérelmük, hogy a nem szak-szerű patkolás következtében gyakran nem használhatták lovaikat, sőt azok igen gyakran patabajokat kaptak. E mizériák orvos-lását ismét agilis főispánunknak köszönhetjük, a kinek közbenjárása következtében Fogarason folyó hó 29-től május végéig lópatkolási tanfolyamot rendeztet a földmivelésügyi miniszter. A tanfolyam vezetésével *Jakab László* kolozsvári állategészségügyi felügyelő biztatott meg. A tanfolyamra 44 kovács és kizsazda jelentkező van. Ime, ez csak azt bizonyítja, hogy főispánunk figyelme kezdve a legprimitívabb dolgoktól a legmagasabbak és legfontosabbakra is kiterjed s elmaradt, elárult vármegyénk összes ügyeit szíven-lelkén hordozva föllendíti, életre kelti a let-hargikus álomkórban tengődő emberiséget.

— **Walther főigazgató előadása.** Az ismeretterjesztő előadások közül az első Nagy-szebenben november hó 13-án pénteken *Kistényi Walther Béla* a nagyszebeni tankerület kiváló természettudós főigazgatója tartotta. Az előadás tárgya volt: „A víz halmazállapot változásairól“ nagy szenzációt keltett. *Walther Béla* főigazgató nagyon rokon-szenves, kellemes előadása férfiu, így tehát nagyon érthető az, hogy magas színvonalon álló előadását a szebeni közönség nagy lelkesedéssel fogadta. Ime egy főigazgató, aki ott harcol a közkatonákkal egy sorban, a professzorokkal együtt, a tudomány szent igéinek a terjesztése érdekében. Ime egy fő-

igazgató, aki le ráz magáról mindenféle cop-fot, nagyképüsködést s mint jószívü felebb-való nem pusztá tanácssal, hanem tettel is megjelöli azt az irányt, utat, amelyen tankerületében a tanároknak küzdeniök, s haladniök kell.

— **Kimutatás.** A József kir. herceg szanatórium egyesület felkérése folytán a szegénysorsu tüdőbetegek javára Fogaras városban eszközölt gyűjtésről: *Dr. Benedek Arthurné* és *Jakab Margit* 4 kor. 39 fill., *Wenk Ágostonné* és *Tureu Eugenia* 7 kor. 23 fill., *Simon Katica* 13 kor. 10 fill., *Halmy Gyuláné* 3 kor. 41 fill., *Thierfeld Dávidné* 4 kor. 26 fill., *Várnay Sándorné* és *Pap Zseni* 7 kor. 4 fill., özv. *Borosnyai Béláné* és *Major Camilla* 5 kor. 6 fill., *Fácányi Árminné* 4 kor. 4 fill., *Kovács Pálné* és *Várnay Mariska* 9 kor. 28 fill., *Mokosay Endréné* és *Pistelka Mici* 2 kor. 11 fill., *Héjas Pálné* és *Krausz Ida* 6 kor. 10 fill., *Florea Mica* 3 kor. 28 fill., *Pallardi Berta* 5 kor. 30 fill., *Zankó Emilné* és *Könczey Margit* 11 kor. 3 fill., *Haner Mici* 21 kor. 24 fill., *Deutsch Ilonka* 6 kor. 33 fill., *Ludvig Emma* és *Gombos Mariska* 3 kor. 3 fill., *Rusz Iluska* és *Czirják Hermin* 18 kor. 40 fill. Az oltáregylet által november 1-én a templomban gyűjtetett 7 korona 20 fillér. Összesen: 141 korona 83 fillér. *Dr. Schul*, vár. tan., *Kiss Árpád*, rendőrkapitány. A temetői gyűjtésre fölkerült hölgyek közül *Rusz Iluska* és *Czirják Herminnek* nem jutott lepecsételt táská. Gyűjtésük eredménye (fél 5 órától 5-ig) 18 korona 40 fillér. Adakozóknak ezután fejezik ki hálájukat.

— **Szabad liceumi előadások.** Városunk e nagy jelentőségű új intézménye ismét megkezdődött e hó 7-én. Első előadó ezuttal is *Krebsz Ernő* tanár volt, aki Spanyolországról tartott nagyon élvezetes előadást, beleszóve nép és politikai életét, vidékeit, szokásait e szép országnak; vetített képek kísérték e kitűnő előadást. Az első előadásán még nem jelent meg olyan nagy közönség mint a tavalyi estéken, de ez csak a hölgyek nagy elfoglaltságának tudható be, a készülődő, zá-jos hetekben. Különösen bájos hölgyeink érdeklődése nyilvánult mindig nagy mértékben és reméljük, hogy az ezután is fennmarad. A tegnapi előadást *Tas Kálmán* tanár „Evolucio és darvinizmus“ címen tartotta. Erről jövő számunkban. A következő előadást e hó 21-én: *dr. Kelemen Adolf* tartja, „Jeruzsálemi utam“ címen vetített képekkel.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük tag-társainkat, hogy a földmivelésügyi miniszter ur 76873—908. számú rendeletével megengedte, hogy a ménesuradalom rendelkezésére álló tej készletből első sorban a kör tag-jainak szükséglete elégítessék ki. A bivaly tej ára a hivatolt magas miniszteri rendelet értelmében 1909. étől kezdődőleg egyelőre litrenként 26 fillérben, a tehén tej ára litrenként 20 fillérben állapított meg. A bivaly tej házhoz lesz szállítva, a tehén tej a tejkamrában lesz a feleknek kiosztva. Hogy a tejkiszolgáltatás körül zavarok ne történjenek, tisztelettel felkérjük a kör tagjait és pedig úgy azokat akik eddig is az uradalomtól kaptak tejet, mint azokat, a kik még ezideig nem kaptak, hogy a folyó évi november hó 10-ig bezárólag írásban jelentsék be, *dr. Kertész Endre* köri titkárnál. 1) Milyen tejtire reflektálnak? (bivaly v. tehéntejt) 2) hány liter kell naponként? 3) az utca és házszám pontos megjelölése. Megjegyezzük, hogy a kik a kitűzött határidőig szükséglet-

tüket be nem jelentik, azok csak az esetben fognak tejet kapni, ha a már jelentkezett tagok szükséglete ki lesz elégítve. — A tisztviselő egyeslet fogarasi köre.

— **Turáni induló.** Mult számunkban megjelent „Turáni induló” című költeményünkre vonatkozólag sok oldalról méltányolást, dicséretet hallottunk s szerkesztőségünk kellemes kötelessége a vers szerzőjét megnevezni, hát ime megnyugtató az érdeklődőket. A verset Babits Mihály fogarasi áll. főgimnáziumi tanár, a rokonszenves fiatal poéta írta.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A vörös kereszt nőegylet f. hó 4-én rendezett piknikjén felülfizettek: Széll József 20 kor., N. N. 15 kor., Schneider Rudolf, Schul Henriké, Görög kath. nőegylet 10—10 kor., Török János, Belle Sándor, Botta Anna, özv. Benedek Gyuláné 8—8 kor., Hochmann Izidor 6 kor., Dr. Rosenberger J., Kovács J., Bucsi I., Aladics E., Fleissig Gyula, dr. Daniel Ödön, dr. Kelemen Adolfné, Kooch János, Várnai Sándor, dr. Bauszner Guidó, Steinburgi Pildner Victor, özv. Pleskott Györgyné, Neumann Lipót, Fleischer Adolf, Abel Adolf, Taglacht József 5—5 kor., Gergely Miksa, Hodis Gyula, Rieszdorfer László. Major Károly dr. 4—4 kor., Wenk Agostné, Bisztray József, Hermann János 3—3 kor., Papp Szilárdné, Nagy Jánosné, Héjas Pál, Szöcs István, Ilgner Károly, dr. Pap Rezső, Szenes Manó, Foglewicz Ottó, gróf De la Motte Arthur, Fleischmann Herman, Schönbberger Adolf 2—2 kor., Zsombory Ignác, Fejér Gyula, dr. Kertész Endre, özv. Krausz Vilmosné, Krausz Sámuel, Fodor János, German József, Thierfeld Dávid 1—1 koronát, A buffet, tea és süteménysátrakhoz valamint a szerencsekerékhez adományokkal hozzájárultak: Széll Józsefné, Krempelsz János, dr. Hámoszky Oszkár, Gombos Gyuláné, Herszényi Imréné, Szabó Károlyné, Boer Ida, Kelemen Adolfné, Budai Istvánné, Pop Bébiné, Vogel Jánosné, Simon Gyuláné, Balla Károly, dr. Benedek Arthurné, dr. Popeszku Tódorné, Fleissig Lipótné, Balla Márkné, Köncey Gyuláné, Nádudvary Lászlóné, Cinege Imréné, Zankó Géza dr., Cinege Imréné, Borosnyai Béláné, Steinburgi Pildner Viktorné, Bocskor Ádám, Gergely János, Moré István, Belle Sándorné, Bisztray Józsefné, Roth Henrikné, Fleissig Gyuláné, Botta Anna, Turcu Jánosné, Czirják Hermin, Scherer Konrádné, dr. Popné, dr. Rosenberger Jánosné, Kovács Pálné, dr. Vasu Oktávné, Abel Janka, Várnai Sándorné, Vacek Adolfné, Páncél Károlyné, özv. Krausz Vilmosné, dr. Serbán Miklós, Szilágyi Ferencné, Tóth Józsefné, Magyar Kálmáné, Vodráska Vencelné, Thierfeld Dávidné, Botta Károlyné, Yankó Emilné, Bedő Ferencné, Thierfeld Lipótné, Pokol Sándor, Gremesberger Lajosné, Wenk Agostné, Borsai Rezsóné, dr. Hochman Nándorné, Fácányi Arminné, Mayer Ignácné, Neumann Bernáth, Boer Józsefné, Pichler Józsefné, Novák Jánosné, dr. Bauszner Guidóné, Luddig Alfrédné urnók és urak. Ezenkívül buffetmegváltás címén özv. Benedek Gyuláné 10 koronát, Reider Béla 4 koronát küldött be. Midőn ezen összegeket és adományokat nyugtázzuk, a jótékony célra nemcsak adakozóknak hálás köszönetünket nyilvánítjuk s hasonlóképen ezúton is köszönetet mondunk, a két román nőegylet és evangélikus nőegylet vezetőségének a sátrak felállításával való közreműködéséért, valamint Dr. Benedek Arthurné, Bisz-

ray Józsefné, Turcu Jánosné, Pop Helené, Chiba Emilné és Glanc Vilmosné, Gombos Mariska, Várnai Mariska, Köntzey Margit, Fleissig Rezső, Florea Mici, Metián Aurora, Popa Radu Kornélia, Turcu Zsani, Essigmann Heroin, Fleiser Grätchen, Kenz Hermin, Héjas Pálné, Jakab Margit, Krausz Ida, Ruz Ilus, Lesmann Ella és Simon Katica uchölgyeknek mint akik a tea — buffet és süteménysátraknál közreműködtek. Zankó Emil, Héjas Pál és dr. Hámoszky Oszkár uraknak — mint estély főrendezőinek valamint Rösler Alfréd villanytelep tulajdonos urnak, aki a termék villanyvilágítási berendezését díjtalanul eszközölte s végül mindazoknak, akik bármily módon az estély sikerét elősegítették. A főkegylet választánya nevében: az elnökség.

— **Meghívó.** Mindazon hölgyek és urak, akik az ugynevezett „téli sportot” kedvelik, avagy azt megtanulni, gyakorolni és üzni szándékozzák, — különösen ski és szánkázás, — ezennel felkértnék egy megbeszélésre, valamint e tárgyról tartandó előadásra és értekezletre megjelenni. A felolvasást, valamint az értekezletet Kolbe József cs. és k. százados fogja megtartani, aki bárkinak a szükséges felvilágosítással szolgál, valamint a téli sport különböző ágazatának díjtalan tanítását is vállalta. Megjegyzendő, hogy sem egyeslet alapítás, sem pedig holmiféle havi járuléka vagy egyéb díjak levonása nincsen tervezve. A téli sport fontosságát az előadó százados egészségéi és egyéb szempontokból kellőleg meg fogja világítani. Kolbe József cs. és kir. százados az érdekelt közönséget ezennel a folyó évi november hó 19-en csütörtökön a „Páris” szálló kistermében tartandó értekezletre tisztelettel meghívja. Kezdeté este 8 órakor. Ime ez is egyik fényes tanujele Kolbe százados agilitásának. Valóban sokat köszönhet Fogaras e fáradhatatlan sportterfijének.

— **Katonahangverseny.** Az erdélyi kárpátgyűlés fogarasi nagysinki osztályának vezetősége folyó 1908. évi november hó 22-én a „Páris” szálló összes termeiben terített asztalok mellett táncal egybekötött katonahangversenyt rendez. Kezdeté este 7 órakor. A helyek számozottak és vasárnaptól kezdve János J. üzletében előre válthatók. A műsor klasszikus és könnyű darabokon kívül magyar, valamint román darabokat is tartalmaz. Tekintettel arra, hogy a közönség a hangverseny iránt nagy érdeklődést tanúsít, igen tanácsos volna a helyekről mielőbb gondoskodni. Belépti díj (táncal) személyenként 2 korona.

— **Értesítés.** Kistétényi Walther Béla, a nagyszabeni tankerület kir. főigazgatója, az Érettségi vizsgálati utasítás 5. §-ának megfelelően, a f. évi december hóban elnökléte alatt tartandó gimnáziumi javító és potló érettségi vizsgálatok helyéül a nagyszabeni m. kir. állami főgimnáziumot, idejéül pedig dec. hó 14-dikének reggeli 8 óráját tűzte ki. Erről az érdekelt tanulók avval értesítettek, hogy a jelzett helyen kellő időben pontosan megjelenni tartoznak. Azok, akik esetleg írásbeli vizsgálatot is tesznek, a szükséges tájékoztatásért a nagyszabeni m. kir. állami főgimnázium igazgatóságához forduljanak. Fogaras, 1908. november hó 7. Az állami főgimnázium igazgatósága.

— **Köszönetnyilvánítás.** A „Fogaras és Vidéke” nov. 1-én megjelent számának a József kir. herceg Szanatórium Egyesület részére rendezendő temető gyűjtéséről szóló cikkében mint vállalkozó az én nevem is szerepel. Az igazságnak tartozom azzal a kijelentéssel, hogy a jelzett gyűjtésben sajnos,

részt nem vehettem, mert nov. 1-ét és 2-át Brassóban töltöttem. Köszönettel tartozom azonban Czirják Hermin urnőnek, ki engem szíves volt helyettesíteni. Abel Janka.

— **A helybeli áll. el. iskola.** A helybeli áll. elemi iskolában december hó 1-től kezdve teljesen új tanerők fognak működni, így az igazgató Urbán József lesz, a többi tanerők: Jakab Margit, Lux Irma és Kátona Márton s így ezen tanerők létszáma az I—IV. osztályt teljesen ellátják. Mint halljuk, Gábor Dániel tanító nyugalomba megy, mint aki betegeskedik s így megérett a penzióra.

— **Hirtelen halál.** Vitályos Imre a fogaras-brassói vasutépítő vállalat irodaszolgája a lakása egyik félreeső helyén mult hó 29-én délután 6 és 7 óra között szívizélhüdes következtében hirtelen meghalt.

— **Lelekesbeiktatás.** Irsay József orsz. képviselő, volt kolozsvári ref. lelkész, lelkészi beiktatása október 18-án folyt le fényes ünnepségek keretében Alsórákoson. Irsay ügye élénk feltűnést keltett az egész országban és épen azért a mostani beiktatást a rendesnél nagyobb ünnepléssel rendezték hívei, mintegy elégtételt adván ezzel a meghurcolt lelkésznek. Kolozsvári volt hívei is tömegesen részt vettek a beiktatáson, ahol Irsay, kiváló szónoki tehetségével valóssággal elragadta hallgatóit.

— **Ingyen vasuti jegy.** A jövő évre 11.343 kor. van felvéve a költségvetésben oly célra, hogy az alispánok, székhelyükről Budapestre ingyen utazhassanak.

— **Posta — tiszt helyettes.** Uj cím, uj állás. Ez évben 100 tiszt helyettes lesz a postához kinevezve. A tanfolyamot végzett és szakvizsgálatot tett posta-gyakornokok ebben az új állásban várják majd be, amíg rájuk kerül a sor kinevezésre. A postánál szaporítani fogják a személyzetet, 10 szám-tiszt, 13 segédhivatalnok, 40 segéd-tiszt, 100 kezelő és 199 szolgáló kinevezésével is.

— **Lakbér stájerolás.** Nagy a panasz városunkban, hogy a lakbér folytonosan emelkedik. Hat hét évvel ezelőtt 400 koronáért nagyon szép 4, 5 szobás lakásokat lehetett kapni kerttel együtt s maga lakott a lakó egy udvaron. Mostan? ugyan az a lakás, a legtöbb pedig régi, rozoga 600, 700 korona s nem maga lakik az illető egy udvaron. Igazán horribilis állapot az, hogy egy rozoga, régi házért el mer kérni a tulajdonos 600—700 koronát s hárman is laknak egy udvarban még a mellett. Jó volna, ha a hatóság bele szólna ebbe a stájeroló koncertbe s redukálná a minimumra a házbért, mert ez már tarthatatlan állapot. Járna házról—házra a hatóság kiküldött bizottsága s megállapítaná, hogy mennyit szabad kérni a lakásokért. Csináljanak már ezen a téren is egy kis rendet.

— **Előadások altiszteknék.** Mint minden évben, ugy ezidén is a m. kir. áll. főgimnázium tanártestülete, a honvéd zászlóalj altisztei részére szombaton délutánonként 4 órától 5-ig a főgimn. 4. osztályának tantermében a következő sorrendben tartja előadásait. 1908. dec. 5-én K r e b s z Ernő: A terepviszonyok hatása a világtörténet döntő utközeteire. Dec. 12-én T a s Kálmán: Az ember szervezete. Dec. 19-én L á s z l ó Béla dr.: A görög és római gyakorlatozás. 1909. jan. 9-én B a b i t s Mihály: Zrínyi Miklós a hadvezér és hadtudományi író. Jan. 16-án K a u f m a n n György dr.: A mágnességéről. Jan. 13-án V o d r á s k a Venczel: Katonalelet a törökhódoltság korában. Jan. 30-án

Tas Kálmán: A föld története. Febr. 6-án
Krebsz Ernő. Kiváló hősök jelleme. Febr.
13. Papp István. A melegről. Febr. 20-án
Lessmann Henrik dr. A fertőző beteg-
ségekről.

— **Robbanás a Copony-féle papirgyárban.** A zernesti Copony-féle papirgyárban f. hó 3-án este fél 6 órakor egy fűző-üst felrobbant. A robbanás következtében a kiömlő gőz egy munkást annyira leforrázott, hogy égési sebeibe behalt. Egy másik munkás fején súlyos zuzott sebeket szenvedett, s életbenmaradásához kevés a remény. A robbanás által okozott zaj oly nagy volt, hogy a szomszédos épületek ablakai betörték. A fűző-épület területe teljesen szétrongálódott s a fűző-üstben felhalmozott hasábfák minden irányban szétröpültek, leszakgatva a telefon drótokat is. Csodával határos, hogy a magából lezuhanó óriási fahasábok a telepen dolgozó sok munkás közt kárt nem okoztak. A robbanás érhető rémületben tartotta a szomszédos cellulozegyár személyzetét is, kik közül az igazgatók, több műszaki alkalmazott és munkás sietett a szerencsétlenség helyszínére segínyt nyújtani. A mint értesülünk, a kerületi kir. iparfelügyelő rögtön ki fog szállani a vizsgálat megejtése végett.

— **Operett előadás.** A fogarasi református Bornemissza Anna nőegylet műkedvelői operett előadása lapunk zártakor kezdődött. Alkalmunk lévén a főpróbán jelen lenni, az előadás sikerét előre is megjósolhatjuk, mert a darab minden egyes, legkisebb szerepe is művészi kezekben van és az összjáték is kitűnő. Reméljük, hogy mire e sorok napvilágot látnak, nemcsak az erkölcsi, hanem az anyagi sikert is konstátálhatjuk. Jövő számunkban visszatérünk és hosszasan referálunk ez estéről.

— **Hivatalos üdvözlés.** A Fogarasi vármegyei Hivatalos Tanítóegylet — mint értesültünk — folyó hó 15-én d. e. fél 12 órakor hivatalosan üdvözli Szabó Elemér eddigi kir. s. tanfelügyelőt vármegyénk kir. tanfelügyelőjévé történt kinevezetése alkalmából. Tiszteletére aznap este barátságos társas vacsorát rendez, melyre a „Tanító Egyesület” tagjai, valamint az ünnepeket hivatalos munkatársai közül számosan jelentkeztek.

— **Halálozás.** Albrich János áll. főgimn. tornatanárt és nejét súlyos csapás érte, ugyan is apósa, illetve felesége édesatyja Engel Vilmos polgártársunk folyó hó 11-én este 7 órakor életének 64-ik, boldog házasságának 36-ik évében meghalt. Temetése nagy részvét mellett f. hó 13-án d. u. ment végbe. Nyugodjék békében. S a hátra maradt bánatba maradt családot pedig vigasztalja meg az emlékezet a remény s a viszontlátás!

— **Kulturpalotát Fogarasnak** című vezetőkünkünkől még kifelejtettük azt, hogy a kultuszminiszteriumhoz forduljunk szubvencióért ez ügyben. Ha a kormány megadta Sepsiszentgyörgynek a kulturpalota emeléséhez szükséges államsegélyt, úgy Fogarasnak is, mint exponált végvárnak bizonyára meg fogja adni. Jó volna tehát ha a hatóság megtenné a szükséges lépéseket ebben a fontos, nélkülözhetetlen ügyben.

— **Tanárválasztás.** Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy Málnásy Károlyt, a helybeli áll. főgimn. rokonszenves fiatal tanárát a ref. egyház világi gondnokává választotta. Ezután a fényes pozíciója állás után újabb siker, illetve kitüntetés is érte Málnásyt, amennyiben a nagyenyedi ősi

Bethlen kollégium a classica-philologiai tan-
szakra hirdetés pályázatot, öt 5 pályázó kö-
zül rendes tanárává választotta, amely tan-
székét Málnásy Károly 1909. szeptember hó
1-én tartozik csak elfoglalni. Bizonyára Mál-
násy lemond a fogarasi katedrálról s oda
megy annak az alma maternek a kebelére,
ahol hajdan tanuló is volt, ahol minden hely
ismerős s a fák, virágok uton-uttfélen a fia-
talkori gyermekábrándok tarkaszínű lepkéit
juttatják eszébe. Ilyen körülmények között
Málnásy valószínűleg eltávozik Fogarasról s
a ref. gondnoki állás az ő távozásával újra
megürül s választás alá kerül.

— **Vöröskeresztes piknik.** A vörösker-
esztes piknik alkalmából a vármegyeház ter-
mei díszítése körül nagy tevékenységet fej-
tett ki még Borsai Rezső várm. irodaigaz-
gató is, akinek nevét — utólagosan bár —
de dicsőrelel említhetjük meg lapunk hasábjain.

— **Felolvasás.** Zernesten, folyó hó 3-án
este Becker János áll. isk. igazg. felolvasást
tartott, az áll. isk. helyiségében, a kolera
elleni védekezésről. A felolvasáson több ér-
deklődő volt jelen.

Zernesti közbiztonság. Comsia B. János
kocsmájában 3-án mulatott két napszámos,
névszerint Moroje Bukur és Moroje Filote.
A két testvér, mikor már jól megittasodott,
hazafelé indult. Utközben a szekéru ton ha-
ladva, szembe jön velük egy Sóna Miklós
nevű gyermek, ki a cellulose gyárba fát vitt
s minthogy ezek utjában voltak, rájuk kiál-
tott, hogy térjenek ki. Ok nemhogy kitértek
volna, hanem belekötöttek a gyermekbe s
meg akarták verni. A gyermek hazaszaladt
s elmondta az esetet apjának, Sóna János-
nak, aki nyomban kiment, hogy a Morje
testvéreket vonja felelősségre tettük miatt.
Utóbbiak látva, hogy ez csak egyedül van,
nekítámadtak és jól elverték, sőt az egyik
kését elővéve, Sónát összeszurkálta úgy, hogy
az súlyos testi sértést szenvedett. A vizsgá-
lat folyik.

— **Veszedelemes kuruzsló.** Kiss Árpád
agilis rendőrkapitányunk egy Fischer Mária
nevű török nőt, ki városunkban ideiglenes
települési engedélyt nyert és a vadkertben
lakott, már hónapok óta megfigyelte, miután
azon gyanu merült fel ellene, hogy kuruzs-
lásból, kártyavetésből s egyebekből tartja
fenn magát. A mult héten végre alapos bi-
zonyítékok birtokába jutván a kapitány, meg-
győződött arról, hogy a legveszedelmesebb
kuruzslók egyike, aki már az egész környé-
ket hatalmába kerítette; minden betegséget
gyógyított, elhagyott szerelmeket kártyával
vigasztalt, kétes perek kimenetelét megjó-
sította, mindezt persze drága pénzért s a kör-
nyék parasztsága valósággal bucsujárást foly-
tatott. De nem hiányoztak intelligens sz-
szonyok sem, kik szerelmi ügyekben
balzsamot kerestek a török jósnőnél fájdal-
muk enyhítésére. — Ezen nő vakmerőségé-
ben még arra is vetemedett, hogy urbit et
orbi hirdette, hogy a rendőrkapitány neki
lekötöztette s úgy ő neki nem történhetik
bántódása, sőt megvesztegetési kísérletet is
tett. Mindezek alapján nevezett nőt a bizo-
nyítékok beszerzése után f. hó 6-án a ren-
dőrkapitány letartóztatta, kuruzslás rágalma-
zás és megvesztegetés kísérletének vétsége
miatt s a helyi kir. járásbírósnak átadta,
hanem még ugyanaz nap ideiglenesen sza-
badlábra helyeztetett ugyan, de már 7-én
reggel az első vonattal Pausan Virgil volt
darabont hivatalnok s állítólagos vőlegénye
társaságában Fogarasról ismeretlen helyre

megszökött. — Megérdemelt büntetésétől egye-
lőre megszabadult ugyan, de az egész kör-
nyék is egy vérszopó megérától.

— **Az iskolákat bezárták.** Lapunk zár-
takor értesülünk, hogy a közegészségügyi bi-
zottság határozatából kifolyólag az áll. pol-
gári leányiskolát s az elemi népiskolákat a
vörhenyjárvány föllépése miatt 14 napra be-
zárták. Nem elég volt a tavaly a vörösrém,
hogy föllépett, hanem most is ijesztgeti a
szegény szülőket. A járvány megakadályozá-
sára minden lehetőt el kell követnünk.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

N. M. Helyben. A kért állás nem
üres, de úgy látszik a betegség már beütött,
Nemsokára bucsuzni fog és akkor próbálja
meg a pályázatot.

B. N. Árpás. A jegyzők magánmunká-
latai vármegyei szabályrendelettel a díjakra
nézve rendelkezik, ha Ön megbízást adott
az illető jegyzőnek, a megbízásról költség-
jegyzéket kell adnia.

B. I. Fogaras. Utóállításokra egy tiszt-
viselőnek kell a hadköteleseket előállítania,
a kiküldött tisztviselő nyílt rendelettel uta-
zik és féljegyet élvez. Beszerzett információk
szerint Öntől igen sokat vettek. A tisztviselő
eljárásáról jelentést, utazásairól utiszámlát
tartozik tenni, amely utiszámla számvéveőleg
számfejtendő. A beszédett pénzösszeg a tiszt-
viselő részére igen sok volt, abból az Ön
költsége is kikerülhetett volna. Vagyontala-
nok utóállítási költségét a község tartozik
hordozni.

T. E. Mi van az ügygyel? Hát a le-
ányzó még mindig alszik? Még utoljára azt
hiszik, hogy oroszlánok, pedig csak gyáva
nyulak.

K. K. Tórosvár. Szíves tudósításait min-
denkor kérjük és szívesen vesszük.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

NESTLÉ
GYERMEKISZTJE
csecsemők, labbadozók
gyomor-bajosok részére.
A LEGJOBB ALPESI TEJETARTALMA
Egy doboz ára 1 kor. 80 fill. Kapható minden gyógyszerárban
és drogeriában, ugyanahol ismeretlen iratok ingyen.

Hölgyek figyelmébe!

November hó 15-től fogva lakásomon fogadok
vagy akár házhöz is eljárók mint

H I R N Ő.

Lakásom hid-utca 22. szám alatt.

Berkó Bertha.

KÖHÖGÉS, REKEDTSEG ÉS HURUT ELLEN NINCSE JOBB A
RETHY-féle
Pemetefü-cukorkánál
 Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-féle lét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.
1 DOBOZ 60 FILLÉR.
 Csak RETHY-féle fogadjunk el!

Divatos
férfiruhákat
 vagy
télikabátokat
 rendeljünk ott a hol megbízható garanciát kapunk, mint ilyen elsőrendű céget ajánljuk t. olvasóinknak a FŐVÁROSI VERSENYSZABÓSAGOT Budapest, Thököly-út 3. ahol 30 koronaért készítenek mérték után saját műhelyünkben remek szabásban és finom kivitelben divatos és elegáns férfiruhákat vagy télikabátokat a legfinomabb szövetekből. Fenti cég kívánatra vidékre mintákat bérmentve küld.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő,
 Alsófehér m. ki selyt fektet I. fajtisza anyagra.

Gyümölcsfák, disz- és kerítésnövények stb.
 Nemes szilvacsemetekben nagy készlet
Szóltványok
 európai, amerikai sima és gyökeres vesszők.
 Árjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Társai

2 jókarban levő szabadon futó
bicikli
 jutányos áron
ELADÓ.
 Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy nagyon jókarban levő
koncert-zongora
 jutányos áron
ELADÓ.
 Bővebbet a kiadóhivatalban.

Oda					Fogaras—Brassó.					Vissza				
Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	138	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.
5914	5922	5916	5924	5912		5915	5921	5911	5923	5913		5913	5913	5913
I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.		I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.		I. III.	I. III.	I. III.
—	—	800200	—	1220	ind.	—	—	115725	—	—	—	—	—	—
—	—	820	—	915	"	—	—	640	—	—	—	—	—	—
—	—	404704	—	1000	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	854	—	611	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
320	—	832	—	608	ind.	750	—	422	—	830	—	—	—	—
334	—	846	—	622	"	736	—	408	—	816	—	—	—	—
349	—	901	—	637	"	723	—	355	—	803	—	—	—	—
400	—	910	—	650	"	714	—	346	—	754	—	—	—	—
412	—	922	—	702	"	703	—	335	—	743	—	—	—	—
431	—	941	—	726	"	653	—	325	—	733	—	—	—	—
453	—	1005	—	750	"	627	—	280	—	707	—	—	—	—
517	—	1020	—	814	"	604	—	236	—	644	—	—	—	—
540	—	1052	—	839	"	547	—	219	—	627	—	—	—	—
552	—	1104	—	851	"	527	—	150	—	607	—	—	—	—
614	—	—	—	914	"	505	—	137	—	575	—	—	—	—
638	910	1126	600	914	"	452	825	124	342	532	—	—	—	—
643	925	1140	615	928	"	437	813	124	342	517	—	—	—	—
655	941	1155	631	956	"	426	744	1258	310	500	—	—	—	—
700	951	125	641	1076	"	420	738	1252	310	500	—	—	—	—
—	958	1212	648	1013	érk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1225	115725	115	érk.	—	800200	—	120	—	—	—	—	—
—	—	750	640	—	érk.	—	820	—	91	—	—	—	—	—

Tiszíts csak
Globusz
 fémfiszítókivonat
 A legjobb tisztítószer a világon

Világkiállítás St. Louis 1907.
 "GRAND PRIX"

Jobbantisztít, mint más fémfiszítószer.

Hirdetések
 felvételnek
 a lap kiadóhivatalában.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyszombeni fiókja

Alapított 1841-ben.

Nagy piac 2. szám.

Alapított 1841-ben.

Alaptőke és tartalékalapok 93 millió korona.

Betétek elfogadása takarékpénztári könyvecskékre
folyó számlára és pénztári jegyekre.

Értékpapírok, idegen pénzek, érepenzsek vétele és eladása.

Értékpapírok átvétele őrzésre és kezelésre.

Kölcsönök nyújtása értékpapírokra mérsékelt kamat mellett.

Szelvények és kisorsolt értékek beváltása.

Bel- és külföldi váltók és utalványok leszámítása v. vásárlása.

Katonai házassági óvadékok beszerzése.

Sorsjegyek árfolyamvesztés elleni biztosítása.

Tőzsdéi megbízások teljesítése.

Tőkebefektetésre különösen alkalmasak a Pesti M. Kereskedelmi Bank 4% és 4 1/2% adómentes záloglevelei és községi kötvényei, melyek a közigazgatás minden ágazatában biztosítékkal és bánatpénzzel elfogadhatók. Ezen óvadékképes záloglevelek és községi kötvények árvapénzek elhelyezésére, valamint katonai házassági óvadékokra alkalmasak.

Minden a bank és takarékpénztári üzlettel kapcsolatos ügyben úgy szóbeli, mint írásbeli uton díjmentes felvilágosítás.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküllöm.)

faiskolái

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m.: magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pószmetu és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepreket, díszcserjéket, gyümölcsfa vadoncsoportjait, sörénynek való, tulleiú fákat, rózsákat stb.

Árjegyzék kivanatra bérmentve.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

PÉNZ

kieszköziünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknél és katonatiszteknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelevényre 10—30 éves törlesztésre 6—6 1/2% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Minden köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükséges kölcsön tárgyában, mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunkban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérészködéskor okvetlen megirandó a kölcsöntkérő neve, állása, lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítással szolgálunk. Kisebbségi költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön felvétele után fizetendő.

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcsahitelt nagyobb kereskedőknek, vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre, értékpapírokra, katonai házassági óvadékokra, vidéki takarékpénztárak és bankok részvényeire egy nap alatt legolcsóbban folyósíthatunk. Kérészködéskor válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törv. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

— Egy teljesen új —

kredenc

olcsó áron

ELADÓ.

Bővebbet

— a kiadóhivatalban. —

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogaraszon kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésében.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogaraszon.